

Notitie toepassing overgangsrecht Wet bodembescherming

19 januari 2024



Inhoud

- a) Doel van deze notitie
- b) Status notitie
- c) Provinciale bodemtaken vanaf 1 januari 2024
- d) Wat is overgangsrecht?
- e) Waar staat wat overgangsrechtlocaties zijn?
- f) Welke Wbb-overgangsrechtsituaties zijn er (en aantal locaties #)?
- g) Overgangsrechtsituaties bij bodemsaneringen
- h) Overgangsrecht zorgplicht
- i) Bodeminformatiebeheer
- j) Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken

a) Doel van deze notitie

De notitie is een informatiebron en hulpmiddel voor met name de omgevingsdiensten die de procedures onder het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) van de Omgevingswet (Ow) behandelen en die moeten weten wanneer sprake is van overgangsrecht. Er zijn in Gelderland meer dan 1.000 bodemverontreinigingslocaties waar overgangsrecht van de Wet bodembescherming (Wbb) op van toepassing is.

Iedere OD heeft de werkprocessen voor de Omgevingswet-procedures ingericht. In het proces moet in ieder geval een 'haakje' worden opgenomen met de vraag of overgangsrecht van toepassing is.

Vaak zal op hetzelfde perceel/locatie bij initiatieven niet alleen het overgangsrecht gelden maar zullen ook Omgevingswetprocedures aan de orde zijn. Deze notitie licht situaties toe waarbij op één locatie zowel de Wbb als de Ow van toepassing kan zijn. Zowel initiatiefnemer als bevoegd gezag moeten op dergelijke situaties alert zijn.

Dan zijn er ook verschillende bevoegde overheden en meestal ook meerdere omgevingsdiensten betrokken. Uit de praktijk zal gaan blijken of soepel met de verschillende situaties omgegaan kan worden of dat er verdere samenwerkingsafspraken nodig zijn tussen gemeenten, omgevingsdiensten en provincie om te zorgen dat de juiste procedures goed en efficiënt kunnen worden behandeld.

Werkafpraak: wanneer een OD een melding graven krijgt bij een overgangsrechtlocatie dan moet die OD dat doorgeven aan ODRA via postbus@odra.nl.

Deze notitie gaat uit van de activiteiten met grond, waarbij 'graven' als veel voorkomende activiteit in de voorbeeldsituaties is gebruikt. Activiteiten waarbij onttrekking of beïnvloeding van grondwater plaats vindt, worden niet in deze notitie uitgewerkt.

b) Status notitie

Dit is een informerende notitie, bedoeld als hulpmiddel in de praktijk voor de Gelderse bodemoverheden. De notitie heeft een dynamisch karakter en zal worden geactualiseerd als daar behoefte aan is op basis van nieuwe inzichten die volgen uit de uitvoeringspraktijk.

c) Provinciale bodemtaken vanaf 1 januari 2024

Er zijn drie onderwerpen waarvoor de provincie bodemtaken blijft houden:

- Grondwaterkwaliteit is een onderwerp dat de taken van alle overheden raakt: provincie, gemeenten en waterschappen. De provincie heeft daarin een regierol en heeft ook een beperkt aantal regels voor grondwaterkwaliteit in de omgevingsverordening. We komen in een andere online werksessie op dat onderwerp terug.
- Bodem op complexe bedrijven (waarvoor de provincie bevoegd gezag is, ook onder de Omgevingswet)
- Overgangsrecht, waarvoor de provincie het bevoegd gezag op grond van de Wet bodembescherming (Wbb) blijft

De gemeenten Arnhem en Nijmegen waren al bevoegd gezag Wet bodembescherming. Ook zij hebben te maken met een mix aan situaties: zowel nieuwe situaties die met de regels van de Omgevingswet moeten worden behandeld, maar ook overgangsrechtsituaties die volgens de regels en het beleidskader van de Wet bodembescherming moeten worden afgehandeld. Maar die procedures worden door dezelfde overheid, de gemeente, afgehandeld. Daar zijn dus geen samenwerkingsafspraken nodig over overgangsrecht.

d) Wat is overgangsrecht?

De Wet bodembescherming is een van de wetten die wordt opgenomen in de Omgevingswet. De Omgevingswet bevat nieuwe regels voor bodem die dus in de plaats komen van de regels voor bodemkwaliteit uit de Wbb.

Door overgangsrecht regel je de verhouding tussen de nieuwe wet en de bestaande rechtstoestand. Zowel bij een nieuwe wet als bij een wetswijziging kan sprake zijn van een wijziging in de bestaande rechtssituatie. Voor het overgangsrecht voor bodem geldt ‘eerbiedigende werking’ dat betekent dat nieuwe wetgevingsregels alleen voor nieuwe situaties worden toegepast en worden de bestaande situaties verder beheerst door het oude recht tot ze een einde nemen.

Met de [Aanvullingswet bodem Omgevingswet](#) (Staatsblad 2020-87) zijn bodemartikelen toegevoegd aan de Omgevingswet. Het overgangsrecht staat in Hoofdstuk 3 van de Aanvullingswet bodem en is daar een belangrijk onderdeel van. Voor de uitvoeringspraktijk is het overgangsrecht van grote betekenis. Dit komt omdat bodemsaneringen vaak veel tijd nodig hebben; inclusief voorbereidingen en nazorg is een periode van 10 jaar niet ongewoon. De uitvoering van bodemsaneringen is in volle gang. Het is van belang dat deze saneringen nog met het instrumentarium van de huidige Wet bodembescherming kunnen worden uitgevoerd. Halverwege overstappen naar een nieuwe wet geeft vertraging en kent bezwaren onder andere uit een oogpunt van rechtszekerheid. Bovendien voorziet de Omgevingswet niet in het saneringsinstrumentarium dat de Wet bodembescherming nu kent.

Het moment van de inwerkingtreding van de Omgevingswet (1 januari 2024) is juridisch bepalend voor welk juridisch kader van kracht is: het overgangsrecht Wbb of de Omgevingswet.

Er is geen beleidsvrijheid om te kiezen of overgangsrecht van toepassing is, dat volgt namelijk rechtstreeks uit de wet (Aanvullingswet bodem). Het bestuursorgaan/bevoegd gezag Wbb kan alleen vaststellen óf het overgangsrecht van toepassing is (dat is de beoordelingsruimte voor een feitelijke en juridische vaststelling in een individuele casus), maar er is geen beleidsruimte (dat het bestuursorgaan zou mogen kiezen).

Voor overgangsrecht geldt geen eindtermijn. Er kunnen dus nog tientallen jaren situaties onder het overgangsrecht blijven vallen.

e) Waar staat wat overgangsrechtlocaties zijn?

- In de [Aanvullingswet Bodem](#) (Staatsblad 2020-87) staan de regels over het overgangsrecht en in de Memorie van Toelichting (Kamerstuk 34 864-nr 3 uit 2018) wordt daar een toelichting op gegeven.
- Op de [IPL0-website](#) is een pagina over het overgangsrecht. Op die pagina staat ook de pdf van de notitie van 21 december 2023 (die de notitie van 30 augustus 2021 vervangt) met de [Redeneerlijn en Q&A's](#) over het overgangsrecht Wbb gepubliceerd.
- Er bleken afgelopen jaren met name nog vragen te bestaan over de afbakening van situaties van overgangsrecht met nieuwe Omgevingswetprocedures als het gaat om situaties met een **ernstige restverontreiniging**. Is het overgangsrecht nu gericht op 'saneringen' of op 'gevallen'?
Daarom is in de [brief van 5 oktober 2023](#) van ministerie IenW aan de bevoegde Wbb-overheden beschreven hoe het overgangsrecht voor lopende saneringen en dan met name artikel 3.1 Aanvullingswet bodem moet worden gelezen. Dit wordt toegelicht aan de hand van een paar voorbeeldsituaties. In deze brief wordt dus niet ingegaan op andere onderwerpen die gaan over het overgangsrecht, zoals de zorgplicht.
- Op 14 december 2023 is er een [landelijke webinar](#) over het overgangsrecht door het ministerie van IenW geweest en dat ging met name over de onderwerpen die in de brief van 5 oktober 2023 worden behandeld.
- [Pleio-groep 'Bodem en ondergrond'](#) (account nodig)

Er is ook overgangsrecht voor het Besluit bodemkwaliteit. Daarvoor zijn geen samenwerkingsafspraken aan de orde omdat het bevoegd gezag bij de gemeente is en blijft. Dus dat overgangsrecht behandelen we niet in deze notitie.

f) Welke Wbb-overgangsrechtsituaties zijn er (en aantal locaties in Gelderland)?

- Spoedeisende sanering (beschikt ernst en spoedeisendheid/urgentie, sanering hoeft nog niet te zijn voorbereid of gestart): In Gld. nog ca. 50 te saneren spoedlocaties
- Ingediend saneringsplan (kan al lang geleden zijn) (aantal onbekend)
- Ingediend deelsaneringsplan (aantal onbekend)
- Geldend nazorgplan (beperkt aantal locaties met actieve of passieve nazorg)
- Leeflaag na BUS-sanering (aantal onbekend)
- Ingediende BUS-melding (melding vervalt na 12 maand, bij niet-spoedeisende gevallen) (ca. 200)
- Maatregelen of beperkingen artikel 37 lid 4 (monitoring, gebruikbeperking, etc.) (aantal onbekend)
- Bevel tijdelijke beveiligingsmaatregelen (art. 43) (geen)
- Gebiedsgericht grondwaterbeheer (art. 55d) (aantal onbekend)
- Nieuwe verontreiniging, ontstaan na iwt Wbb en voor iwt Ow (art 13 Wbb) (aantal onbekend)

Deze opsomming betreft de overgangsrechtsituaties uit de Aanvullingswet bodem in relatie tot bodemsanering (en zorgplicht). De situaties worden in de volgende pagina's toegelicht.

Een sanering is een soort van 'treintje' van verschillende beschikkingen die elkaar opvolgen in een bepaalde volgorde, waarbij de ene beschikking logischerwijs volgt op de andere (na een goedkeuring van een saneringsplan volgt uiteindelijk een evaluatieverslag en dat wordt gevolgd

door een besluit over goedkeuring van het evaluatieverslag en het nazorgplan kan uiteraard niet bestaan zonder eerst de goedkeuring van het saneringsplan etc.) en het treintje gaat rijden van station naar station nadat het in gang is gezet door een bepaalde handeling die onder de Wbb valt. Tot het eindstation.

Als je onder de Wbb blijft vallen dan rijd je de rit ook uit onder de Wbb. Om in dezelfde beeldspraak te blijven: ofwel je bent vóór inwerkingtreding in die trein gesprongen en dan rijdt de trein volgens zijn dienstregeling verder; ofwel je bent in een andere trein beland namelijk de Ow en dan valt alles wat je doet verder onder het nieuwe recht.

Het overgangsrecht ‘eindigt’ in de situatie dat een sanering is voltooid zonder restverontreiniging, gebruiksbeperkingen of nazorg (zie hierna voor als dat wel aan de orde is). De sanering wordt als voltooid beschouwd met het goedkeuren van het evaluatieverslag, zonder beperkingen of nazorg.

De Wbb blijft gelden indien de sanering is afgerond, maar nog wel sprake is van passieve dan wel actieve nazorg:

- Goedkeuring evaluatieverslag, maar wel gebruiksbeperkingen (verwoord in beschikking instemming evaluatieverslag)
- Goedkeuring evaluatieverslag met instemming nazorgplan

g) Overgangsrechtssituaties (9 situaties) bij bodemsaneringen

In de brief van 5 oktober 2023 van het ministerie IenW aan de bevoegde Wbb-overheden over overgangsrecht bij lopende bodemsaneringen staat het stroomschema op de volgende pagina. Het geeft voor het overgangsrecht van de bodemsaneringen de verschillende situaties aan en welk wettelijk kader van toepassing is. Dit schema dekt de artikelen 3.1 en 3.2.d van de Aanvullingswet bodem.

Niet alle overgangsrecht is in dit schema afgebeeld, bijvoorbeeld niet over zorgplicht. Dat behandelen we later wel in deze notitie.

Er zijn 9 situaties en die zijn in deze notitie uitgewerkt:

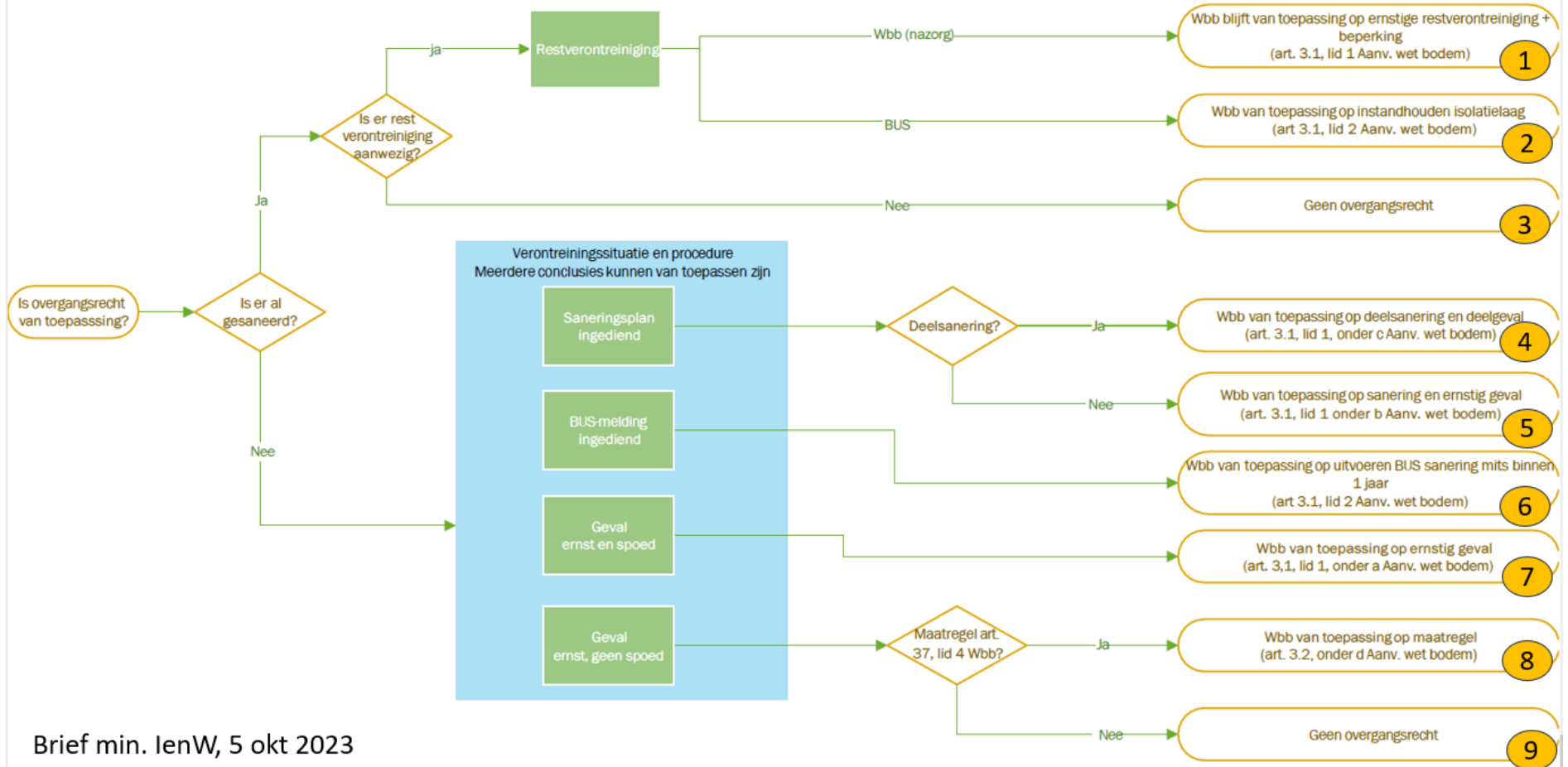
- een schematische weergave met daarin:
- aangegeven waar voor de initiatiefnemer de Wbb-verplichtingen gelden en waar de Ow-regels voor graven
- goed om te beseffen dat er maar bij één van de 9 situaties sprake is van Spoed: situatie 7

Op deze manier wordt duidelijk welke kaders aanwezig zijn en dus ook welke OD deze moet behandelen. In grote lijnen:

- overgangsrecht Wbb: bevoegd gezag = provincie (buiten Arnhem en Nijmegen), ODRA voert VTH-bodemtaken uit namens de provincie
- Omgevingswet: bevoegd gezag = gemeente, ‘eigen/regionale’ OD voert (tenminste) basistaken bodem uit namens de gemeente

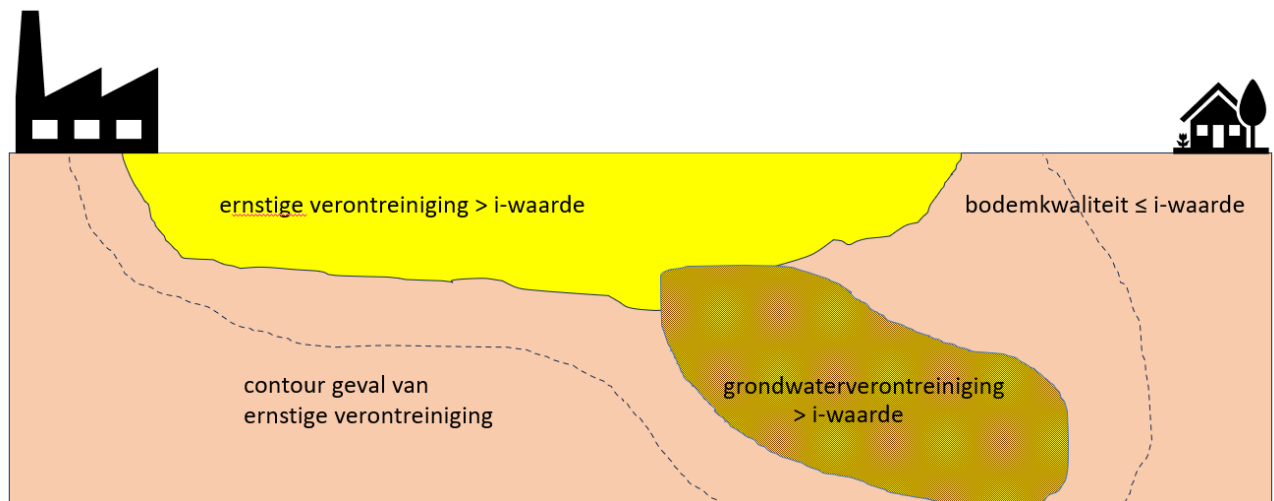
Bijlage 2: Stroomschema overgangsrecht bodemsaneringen

11 september 2023



Brief min. IenW, 5 okt 2023

o. Oorspronkelijk verontreinigde situatie



Dit is de oorspronkelijke situatie: een ernstig verontreinigde bodem met zowel in grond als grondwater gehalten boven de interventiewaarde.

Daaromheen zie je de bodem met gehalten beneden de interventiewaarde. De gestreepte lijn betreft bodem die beïnvloed is door de verontreiniging en later de grens van het geval van ernstige bodemverontreiniging op grond van de Wbb is geworden.

Situatie 1 Restverontreiniging na Wbb-sanering met nazorgplan of voorwaarden in evaluatiebeschikking

Positie in schema brief 5 okt 2023:

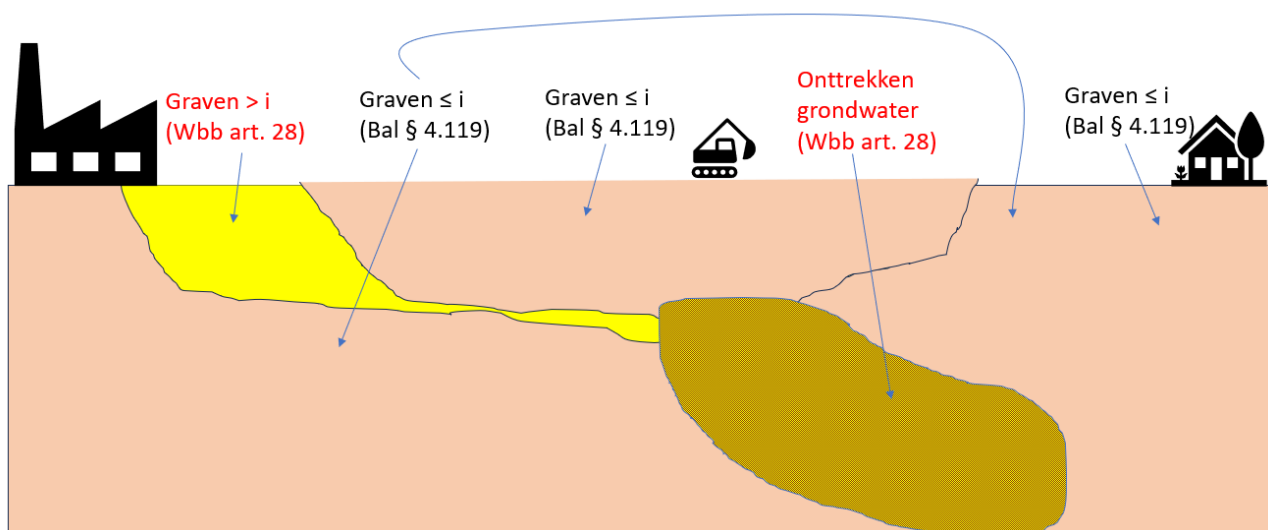
- De eerste vraag in het schema is 'is er al gesaneerd'?
- Bij 'ja' gaan we naar bovenin het schema en is de volgende vraag 'is er restverontreiniging aanwezig?'
- Hier wordt bedoeld 'ernstige restverontreiniging', dus gehalten boven interventiewaarde.
- Bij 'Ja' zijn er twee situaties:
 - de sanering is uitgevoerd volgens de Wbb procedure en er is nazorg op basis van een beschikt nazorgplan of op basis van voorwaarden in de beschikking op het evaluatierapport van de sanering (onderstaande situatie 1)
 - de sanering is uitgevoerd via een BUS-procedure en er is een leeflaag aangebracht (situatie 2, volgende pagina)

Schematisch voorbeeld van situatie 1:

Er is gesaneerd maar er is een ernstige restverontreiniging en er is dus nog steeds sprake van een geval van ernstige verontreiniging/niet-spoed. Na de sanering is de begrenzing van het geval aangepast (op de geel gemarkeerde gebieden).

Bovendien geldt in deze situatie dat daarvoor een nazorgplan is beschikt met actieve of passieve nazorg of er zijn voorwaarden voor nazorg opgenomen in de evaluatiebeschikking. Daarin kunnen ook de volgende beperkingen voorkomen:

- Bepalingen/beperkingen aan het graven (als die in het nazorgplan niet zijn opgenomen, dan gelden de regels voor het graven van de Omgevingswet (info webinar 14 dec 2023))
- Bepalingen/beperkingen aan onttrekken grondwaterverontreiniging en/of monitoring grondwaterkwaliteit
- Bepalingen/beperkingen aan de functie/het gebruik



Welk kader en procedures zijn van toepassing:

In deze situatie is het gehele oude Wbb-recht van toepassing op het geval van ernstige verontreiniging.

Tekst IPLO: Maatregelen en beperkingen zoals opgenomen in het nazorgplan leven voort onder het overgangsrecht. Het (gehele) oude recht blijft ook van toepassing op het geval van ernstige

verontreiniging, zolang er geen volledige sanering heeft plaatsgevonden en er nog ernstige restverontreiniging aanwezig is. Het geval van ernstige verontreiniging beperkt zich dan alleen nog tot de contour waar de ernstige restverontreiniging aanwezig is.

De initiatiefnemer moet de actieve of passieve nazorgmaatregelen uitvoeren onder de Wbb-regels net zo lang tot dat de nazorg kan worden afgerond.

Welke procedures gelden er in dit gebied (de plekken waar de Wbb geldt zijn in rode tekst aangegeven):

- De verplichtingen uit het nazorgplan of de voorwaarden uit de evaluatiebeschikking Wbb moeten worden nageleefd.
- Wanneer er wordt gegraven binnen het resterende geval van verontreiniging (zowel in de bodem $> i$ als bodem $\leq i$) in de ernstige restverontreiniging of verontreinigd grondwater wordt onttrokken dan geldt artikel 28 Wbb: 'Degene die voornemens is de bodem te saneren dan wel handelingen te verrichten ten gevolge waarvan de verontreiniging van de bodem wordt verminderd of verplaatst, doet van dat voornemen melding bij gedeputeerde staten van de betrokken provincie.'
- Bij wijziging gebruik van de locaties met ernstige verontreiniging is het verplicht om dat te melden.
- Voor het graven in de bodem waar geen ernstige verontreiniging (meer) aanwezig is (het gesaneerde deel en het gedeelte buiten de oorspronkelijk verontreinigde locatie) moet het graven plaatsvinden volgens de regels in paragraaf 4.119 Bal 'Graven in bodem met een kwaliteit onder of gelijk aan de interventiewaarde bodemkwaliteit'.

Situatie 2 Restverontreiniging na BUS-sanering

Positie in schema brief 5 okt 2023:

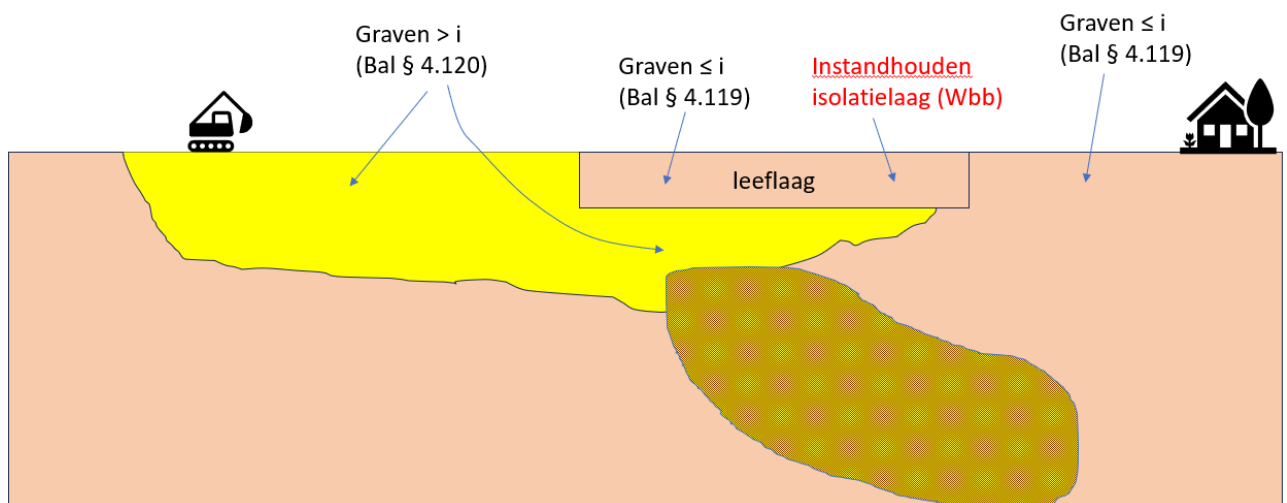
- Er is gesaneerd en er is (ernstige) restverontreiniging aanwezig
- De sanering is uitgevoerd via een BUS-procedure en er is een leeflaag aangebracht

Schematisch voorbeeld van situatie 2:

De sanering is uitgevoerd via een BUS-procedure en er is een leeflaag aangebracht en daaronder is ernstige restverontreiniging aanwezig.

Na sanering is de leeflaag geen onderdeel meer van het geval van ernstige verontreiniging. Het geval van ernstige verontreiniging/niet spoed is onder de Ow niet meer aan de orde, deze beschikking vervalt (pag. 85 Memorie van toelichting Aanvullingswet Bodem: 'Voor het deel dat niet in het saneringsplan is opgenomen, valt een geval van ernst en niet-spoed onder het regime van de Omgevingswet, in lijn met het vervallen van de beschikkingen niet-spoed bij inwerkingtreding van de Omgevingswet.')

Dit is dus anders dan bij situatie 1, want bij situatie 1 blijft nog wel sprake van een geval van ernstige verontreiniging/niet spoed!



Welk kader en procedures zijn van toepassing:

Graven in de leeflaag moet volgens de regels van paragraaf 4.119 Bal: o.a. één week voor begin van de activiteit gegevens verstrekken aan bevoegd gezag.

De leeflaag moet in stand worden gehouden op grond van de Wbb.

Buiten de leeflaag gelden de regels van het Bal:

- Paragraaf 4.119 voor graven in bodem beneden de interventiewaarde (o.a. een week voor begin van de activiteit gegevens verstrekken aan bevoegd gezag)
- Paragraaf 4.120 voor graven in bodem boven de interventiewaarde (o.a. melding 4 weken van tevoren, uitvoering conform BRL 7000, milieukundige begeleiding conform BRL 6000, bij afronding leveren gegevens over uitvoering)

Dit kan ook de situatie zijn van een stortplaats waar op een deel daarvan een sanering met leeflaag is uitgevoerd.

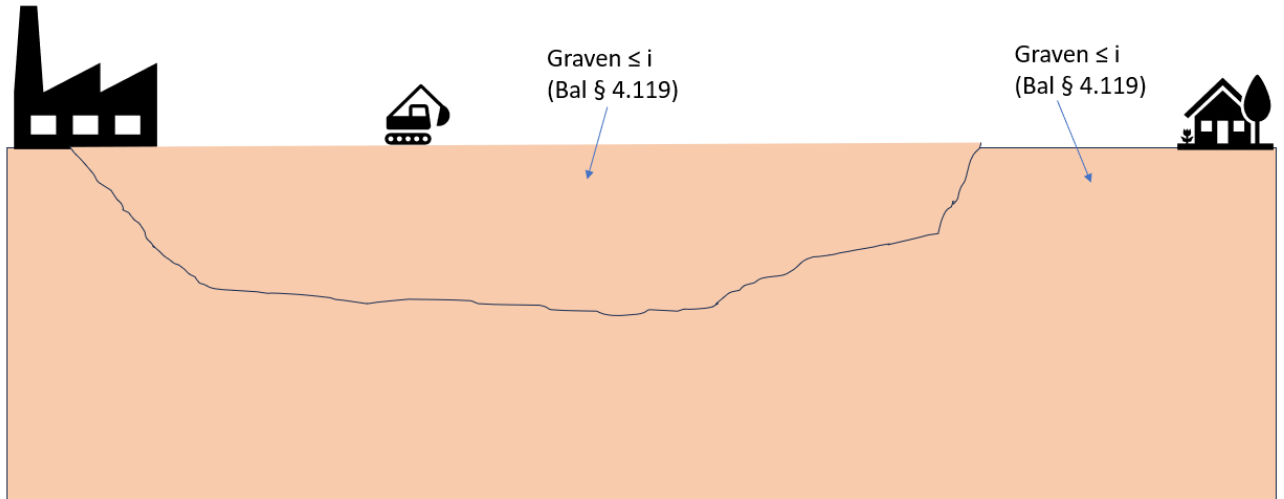
Situatie 3: Geen restverontreiniging na sanering

Positie in schema brief 5 okt 2023:

- Bovenin het schema is het antwoord op de vraag ‘is er restverontreiniging aanwezig?’: ‘Nee’
- Er is dan geen sprake van overgangsrecht

Schematisch voorbeeld van situatie 3:

Er is gesaneerd en er is geen restverontreiniging.



Welk kader en procedures zijn van toepassing:

Er is geen overgangsrecht.

Na de sanering was er al geen sprake meer van een geval van ernstige verontreiniging/niet-spoed, dus die beschikking was toen al vervallen.

Graven in de bodem beneden interventiewaarde moet daarom volgens de regels van paragraaf 4.119 Bal.

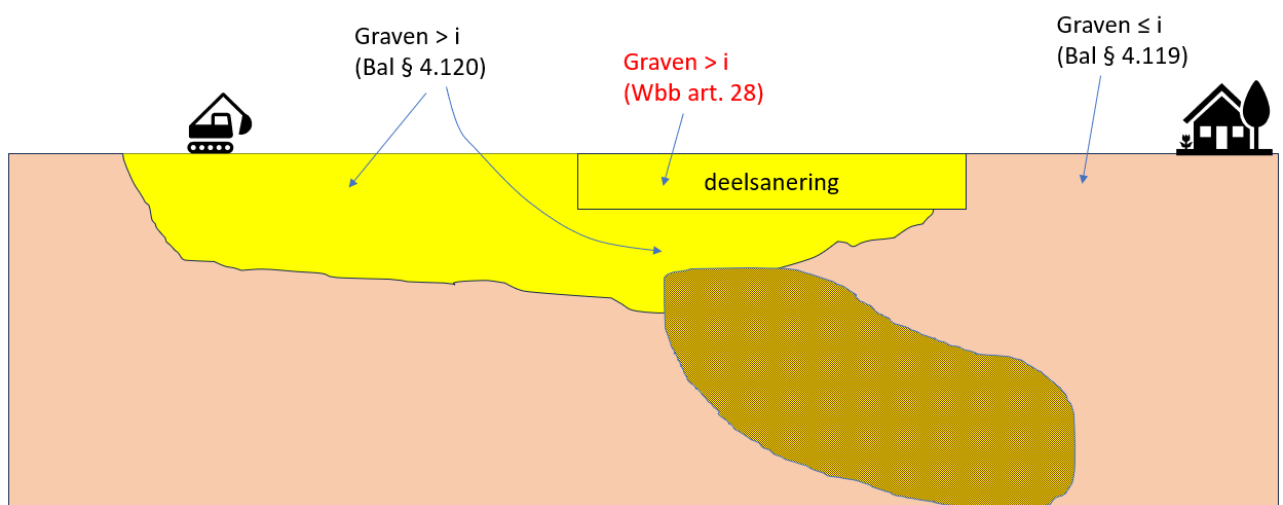
Situatie 4: Saneringsplan voor deelsanering ingediend

Positie in schema brief 5 okt 2023:

- In het schema zitten we nu onderin, op de vraag 'is er al gesaneerd': 'Nee'
- Dan zijn er vier groene situaties beschreven in het blauwe kader.
- Er is een saneringsplan ingediend. De vraag luidt 'is sprake van een deelsanering? Bij 'Ja' zitten we in situatie 4.

Schematisch voorbeeld van situatie 4:

Er is een saneringsplan voor een deelsanering ingediend, de sanering is nog niet uitgevoerd. De beschikking ernst/niet-spoed is met de inwerkingtreding Omgevingswet vervallen voor het gedeelte buiten de deelsanering.



Welk kader en procedures zijn van toepassing:

Er gelden 3 regimes:

- binnen het gebied waar het deelsaneringsplan voor is ingediend geldt bij graven artikel 28 Wbb: 'Degene die voornemens is de bodem te saneren dan wel handelingen te verrichten ten gevolge waarvan de verontreiniging van de bodem wordt verminderd of verplaatst, doet van dat voornemen melding bij gedeputeerde staten van de betrokken provincie.'
- Bij wijziging gebruik van de locaties met ernstige verontreiniging is het verplicht om dat te melden.
- buiten het gebied van het deelsaneringsplan is de beschikking ernst/niet-spoed vervallen:
 - binnen de contour van de ernstig verontreinigde bodem moet bij graven paragraaf 4.120 Bal worden gevolgd
 - buiten de contour van de interventiewaarde: graven in de bodem moet volgens de regels van paragraaf 4.119 Bal

Situatie 5: Saneringsplan voor gehele geval van ernstige verontreiniging ingediend

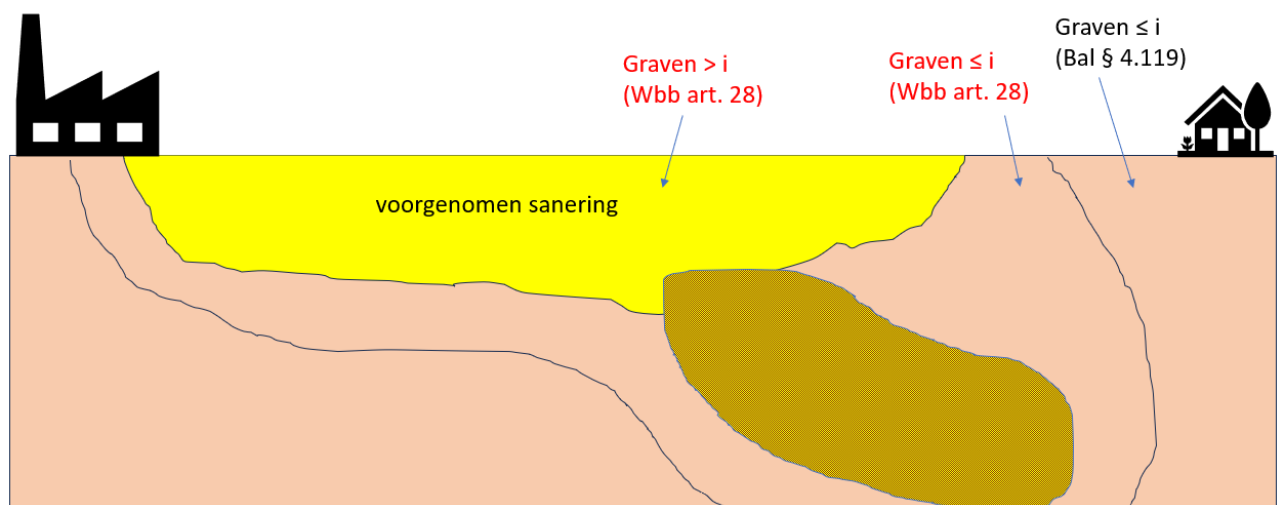
beschikking ernst/niet-spoed

Positie in schema brief 5 okt 2023:

- Er is nog niet gesaneerd.
- Er is een saneringsplan ingediend.
- De vraag luidt 'is sprake van een deelsanering? Bij 'Nee' zitten we in situatie 5.

Schematisch voorbeeld van situatie 5:

Er is een saneringsplan voor het gehele geval van ernstige verontreiniging ingediend, de sanering is nog niet uitgevoerd.



Welk kader en procedures zijn van toepassing:

Er geldt overgangsrecht, ook in situaties waarin nog niet is ingestemd met het ingediende saneringsplan en waarin het geval ook nog niet is beschikt.

Binnen de contouren van dat geval van ernstige verontreiniging geldt bij graven art. 28 Wbb: 'Degene die voornemens is de bodem te saneren dan wel handelingen te verrichten ten gevolge waarvan de verontreiniging van de bodem wordt verminderd of verplaatst, doet van dat voornemen melding bij gedeputeerde staten van de betrokken provincie.'

Als er grond in dit gebied wordt toegepast als een laag die de onderliggende bodem afdekt: dan geldt artikel 28 Wbb.

De initiatiefnemer moet op basis van het saneringsplan een startmelding doen en een plan van aanpak indienen.

Indien de oorspronkelijke initiatiefnemer en indiener van het saneringsplan niet conform het (oude) saneringsplan wil werken dan kan hij daar een wijzigingsverzoek voor indienen, maar sanering dient volgens de Wbb te worden aangepakt.

Raamsaneringsplannen (RSP's) zijn voor wat betreft overgangsrecht te beschouwen als SP's als er een beschikking art. 39 Wbb op is genomen. (zie toelichting in Redeneerlijn-notitie ministerie IenW van 21 dec 2023).

Buiten de contour van het geval van ernstige verontreiniging/niet-spoed: graven in de bodem moet volgens de regels van paragraaf 4.119 Bal.

Als er sprake is van een (lang)lopende sanering en het blijkt dat de saneringsuitvoering moet worden aangepast dan is een melding afwijking sanering onder de Wbb nodig. Ook kan blijken dat verontreinigde grond boven interventiewaarde aanwezig is buiten de contour die bekend was, ook het verwijderen van die verontreiniging hoort bij de Wbb-sanering.

Situatie 6: Melding BUS-sanering, uit te voeren < 1 jaar

beschikking ernst/niet-spoed → vervalt buiten het gebied van de BUS-sanering

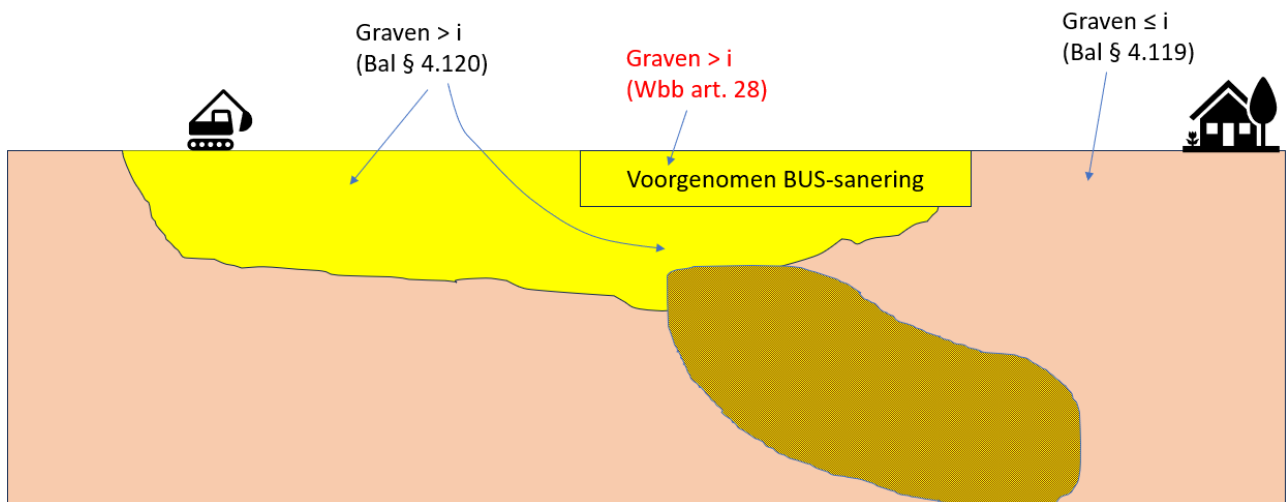
Positie in schema brief 5 okt 2023:

- Er is nog niet gesaneerd.
- Er is een BUS-melding ingediend.
- De vraag luidt 'is sprake van een deelsanering? Bij 'Nee' zitten we in situatie 5.

Schematisch voorbeeld van situatie 6:

Er is nog niet gesaneerd en er is een BUS-melding ingediend.

Het Besluit Uniforme Saneringen is een verkorte saneringsprocedure binnen de Wbb.



Welk kader en procedures zijn van toepassing:

De BUS-melding is maar één jaar geldig, als de sanering niet binnen die periode wordt uitgevoerd moet een nieuwe procedure (dan onder de Omgevingswet) worden gestart.

Als de BUS-melding was ingediend vóór 1 jan. 2024 maar er was nog geen beschikking ernstig geval, dan geldt het overgangsrecht voor de BUS-sanering, maar er hoeft geen beschikking ernstig geval meer te worden vastgesteld.

Gedurende maximaal het jaar voorafgaand aan de sanering gelden er, net als bij de nog niet uitgevoerde deelsanering, 3 regimes:

- binnen het gebied waar de BUS-melding voor is ingediend geldt bij graven artikel 28 Wbb: 'Degene die voornemens is de bodem te saneren dan wel handelingen te verrichten ten gevolge waarvan de verontreiniging van de bodem wordt verminderd of verplaatst, doet van dat voornemen melding bij gedeputeerde staten van de betrokken provincie.' Bij wijziging gebruik van de locaties met ernstige verontreiniging is het verplicht om dat te melden.
- buiten het gebied van het deelsaneringsplan, maar binnen de contour van waar interventiewaardeoverschrijding is moet bij graven paragraaf 4.120 Bal worden gevolgd 'Graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit'
- buiten de contour van de interventiewaarde: graven in de bodem moet volgens de regels van paragraaf 4.119 Bal.

Situatie 7: Geval van ernstige verontreiniging met spoed om te saneren

Beschikking ernst/spoed

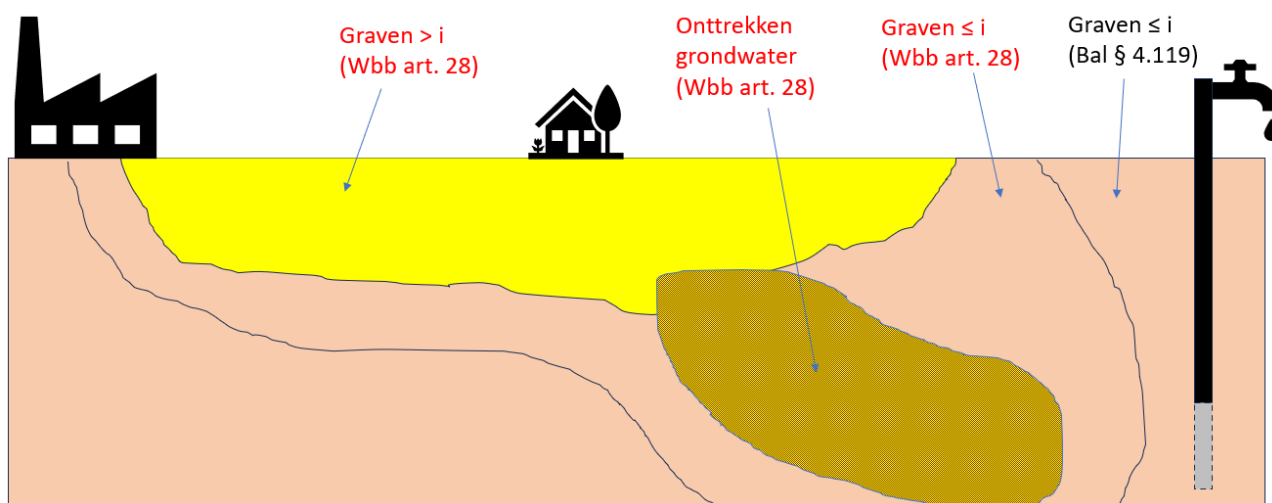
Positie in schema brief 5 okt 2023:

- Er is nog niet gesaneerd.
- Er is een Wbb-beschikking op een geval van ernstige verontreiniging die met spoed moet worden gesaneerd

Schematisch voorbeeld van situatie 7:

Er is een Wbb-beschikking op een geval van ernstige verontreiniging die met spoed moet worden gesaneerd, de sanering is nog niet uitgevoerd.

We zien hier dat de reden voor de spoed veroorzaakt kan zijn door blootstelling aan verontreiniging of door verspreiding van grondwaterverontreiniging naar een drinkwaterwinning.



Welk kader en procedures zijn van toepassing:

In de periode voorafgaand aan de sanering geldt voor het graven in de ernstig verontreinigde bodem of voor het onttrekken van verontreinigd grondwater art. 28 Wbb: 'Degene die voornemens is de bodem te saneren dan wel handelingen te verrichten ten gevolge waarvan de verontreiniging van de bodem wordt verminderd of verplaatst, doet van dat voornemen melding bij gedeputeerde staten van de betrokken provincie.'

Bij spoedeisende saneringen is vaak sprake van omvangrijke verontreinigingen.

Grondwatersaneringen kunnen dan lang duren. Na afronding van de sanering moet een evaluatierapport worden opgesteld en beoordeeld. Wellicht dat er nog een nazorgperiode volgt. Het gehele proces moet onder de Wbb worden afgewikkeld.

Bij spoedsaneringen is een BUS-sanering of een deelsanering niet mogelijk.

Voorafgaand aan de sanering geldt bij graven of grondwater onttrekken de meldingsplicht voor artikel 28 Wbb.

Buiten het geval van ernstige verontreiniging geldt bij graven in bodem beneden interventiewaarde paragraaf 4.119 Bal.

Nadat de sanering van het spoedgeval is uitgevoerd kom je terecht in de situaties 1, 2 of 3.

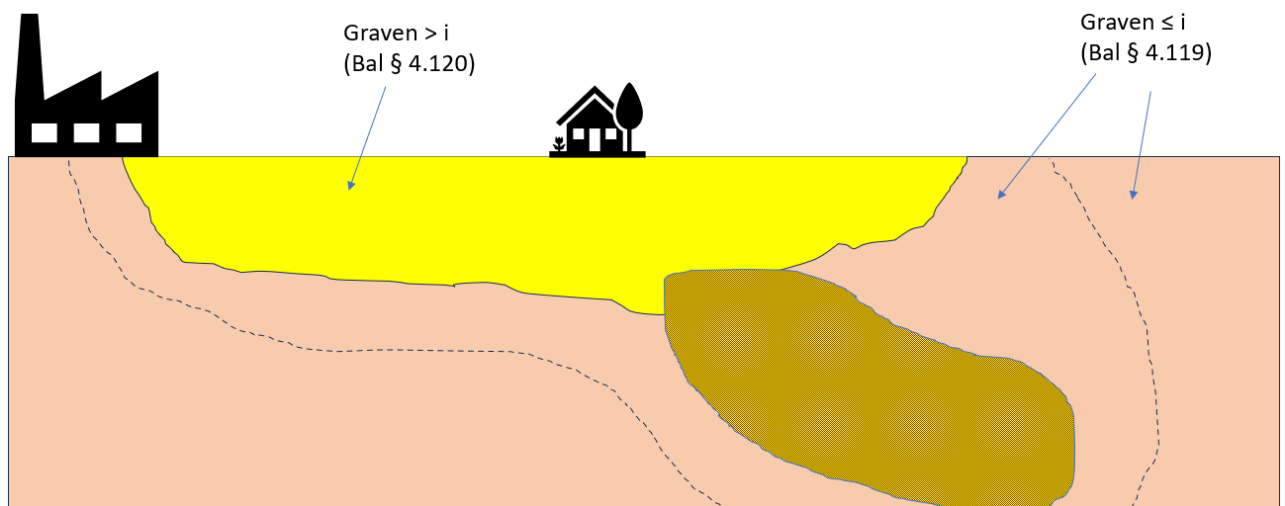
Situatie 8: Geval van ernstige verontreiniging, geen spoed om te saneren

Positie in schema brief 5 okt 2023:

- Er is nog niet gesaneerd.
- Er is sprake van een geschikt geval van ernstige verontreiniging waarbij er geen spoed is om te saneren.
- In de beschikking ernstig geval/geen spoed zijn gebruiksbeperkingen/aanwijzingen opgenomen op grond van artikel 37 lid 4 Wbb.

Schematisch voorbeeld van situatie 8:

De gebruiksbeperkingen art. 37 lid 4 Wbb betreft maatregelen of beperkingen die vastgesteld zijn in een beschikking ernst niet-spoed. Deze maatregelen of beperkingen, bijvoorbeeld een monitoringsverplichting of het in stand houden van een verhardingslaag, moeten voorkomen dat alsnog actuele risico's ontstaan voor mens, plant of dier.



Welk kader en procedures zijn van toepassing:

De beschikking ernst/niet-spoed vervalt bij inwerkingtreding Omgevingswet, dus is er geen sprake meer van een geval van ernstige verontreiniging.

Deze maatregelen en beperkingen blijven van kracht onder de Omgevingswet. Dit volgt uit artikel 3.2, onder d, van de Aanvullingswet bodem.

Dat betekent dat de regels van het Bal gelden:

- Paragraaf 4.119 voor graven in bodem beneden de interventiewaarde
- Paragraaf 4.120 voor graven in bodem boven de interventiewaarde

Situatie 9: Geval van ernstige verontreiniging, geen spoed om te saneren

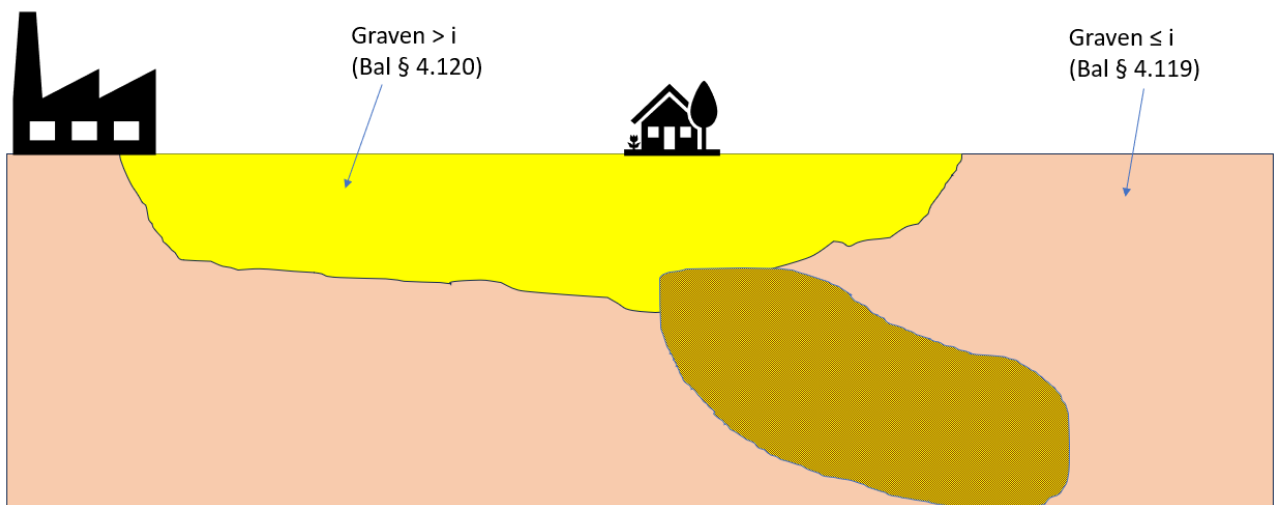
Beschikking ernst/niet-spoed → vervalt

Positie in schema brief 5 okt 2023:

- Er is nog niet gesaneerd.
- Er is sprake van een beschikt geval van ernstige verontreiniging waarbij er geen spoed is om te saneren.
- In de beschikking ernstig geval/geen spoed zijn geén gebruiksbeperkingen/aanwijzingen opgenomen op grond van artikel 37 lid 4 Wbb.

Schematisch voorbeeld van situatie 9:

De laatste situatie in het schema is een beschikt geval van ernstige verontreiniging/niet-spoed, zonder gebruiksbeperkingen of maatregelen in de beschikking.



Welk kader en procedures zijn van toepassing:

De beschikking ernst/niet-spoed vervalt bij inwerkingtreding Omgevingswet.

Dan is geen sprake van overgangsrecht.

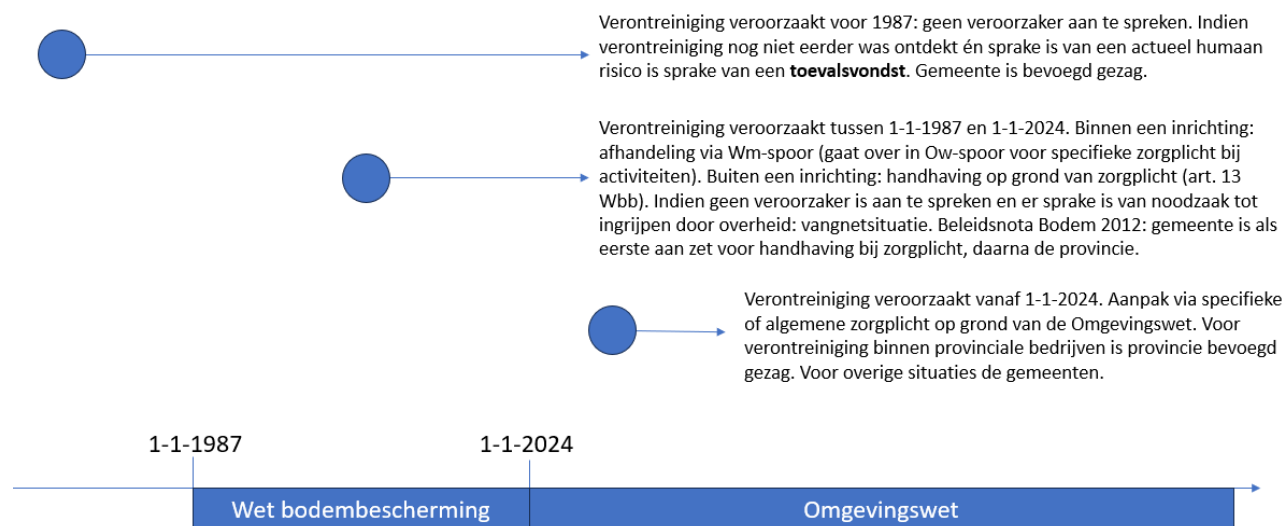
Nieuwe activiteiten vallen onder de regels van het Bal:

- Voor graven > i is dat paragraaf 4.120
- Voor graven ≤ i is dat paragraaf 4.119

h) Overgangsrecht zorgplicht

Behalve overgangsrecht voor bodemsaneringen is er onder andere ook overgangsrecht voor de zorgplicht.

Er zijn drie kaders voor de zorgplicht.



Het kader is afhankelijk van het moment van ontstaan van de verontreiniging in relatie tot de dan geldende regelgeving:

- Voor 1987 gold er geen regelgeving om de bodem te beschermen. Bodemverontreinigingen die in die periode zijn veroorzaakt noemen we 'historische verontreinigingen'. De meeste van die locaties zijn bekend en deels in het verleden onderzocht. Het kan gebeuren dat na 1 januari 2024 een verontreiniging in de bodem wordt ontdekt die nog niet eerder bekend was. Wanneer er onaanvaardbare risico's zouden zijn is sprake van een *toevalsvondst van verontreiniging op of in de bodem*. Definitie: 'onverwachte vondst van verontreiniging op of in de bodem met onaanvaardbare risico's voor de gezondheid als gevolg van blootstelling aan die verontreiniging' (Aanvullingswet Bodem, artikel I, onderdeel K). Een toevalsvondst betekent in feite dat een reeds aanwezige maar tot dan toe onbekende verontreiniging wordt ontdekt, waarvan de veroorzaker niet (onmiddellijk) bekend is. De wetgever schatte in dat een toevalsvondst gemiddeld 20x/jaar in Nederland voorkomt.
- Verontreiniging veroorzaakt tussen 1-1-1987 (van kracht worden Wet bodembescherming) en 1-1-2024 (van kracht worden Omgevingswet en vervallen van Wbb).
- Verontreiniging veroorzaakt na 1-1-2024 (tijdens de looptijd van de Omgevingswet).

i) Bodeminformatiebeheer

- ODRA blijft namens provincie de bodemtaken uitvoeren voor overgangsrechtsituaties
- Hoe weet ik of sprake is van een overgangsrechtsituatie? Aangegeven in het BIS

The screenshot shows a web interface for location management. On the left, a sidebar titled 'Locatiedetails' has a menu with 'Details', 'Statussen' (highlighted with a red box), and 'Besluiten'. The main area has three labels: 'Locatie kwaliteit', 'Locatie status', and 'T&F klasse'. To the right, a dropdown menu is open, showing options: 'Omgevingswet (gemeente)', '[Niet ingevuld]', 'Omgevingswet (gemeente)', 'Overgangsrecht (provincie)' (highlighted with a red box), 'Project Provincie', and 'Uitzoeken'.

- Ruim 1.200 locaties welke behoren tot het overgangsrecht (zou via een te maken themakaart getoond kunnen worden in Squit iBis; overgangsrecht contour=rood, omgevingswet contour=groen).
- NB leeflagen na een BUS-sanering zijn niet als overgangsrechtlocatie aangegeven, dus zijn geen onderdeel van de genoemde 1.200 locaties.
- Ontstaat twijfel of een locatie een overgangsrechtsituatie is: gemeente/OD naar provincie/ODRA en samen bekijken om het juiste beoordelingskader toe te passen.

j) Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken

Aanpassingen registraties beschikkingen Wbb in Wkpb nodig:

- Handreiking van BZK in de maak
- ODRA zal namens provincie aanpassingen doorvoeren